

PALVELU- JA HANKINTAOHJELMA II 2014-2020

Palvelu- ja hankintaohjelma/rakenne ja tausta-aineistot

OSA 1

- Hämeenlinnan malli- tavoitteena tasapaino (2%), tavoitteet ja hankkeet

OSA 2/Liitteet

- Rakennemuutostarinat

Tausta-aineistot

- Vuoden 2010 ja 2011 luvuilla päivitetty Perlacon Oy:n kuntien benchmarking päätasoilla
- Audiatorin paineanalyysi
- Sosiaalikehitykseltä tilattu toimintamallin arviointi
- Hallituksen tuore rakennepoliittinen ohjelma
- Talouspalveluiden skenaarioita Hämeenlinnan kuntatalouden kehittymisestä tulevana vuosina
- Tarkastuslautakunnan tilaaja-tuottaja -mallin arviointiraportti nykyversiossaan

Kaupunkistrategian toimeenpano

Luova ja elinvoimainen elinkeinoympäristö

1. Yritysten sujuvat sijoittautumisprosessit
2. Joustava ja tehokas elinkeinotoimi yhteistyössä eri toimijoiden kesken
3. Kasvukäytävän (HHT- akseli) vahvistaminen ja hyödyntäminen
4. Elinkeinoelämän tarpeita vastaava koulutustarjonta ja hyvinvoivan työvoiman saatavuus

Elinvoima-ohjelma

Kaupunkilaisten hyvää arkielämää tukevat, kumppanuuteen ja tarpeeseen perustuvat palvelut

1. Vaikuttavat, tehokkaat, kokonaistaloudelliset ja laadukkaat palvelut
2. Palveluita ja toimintaa kehitetään oivaltavasti ja innovatiivisesti
3. Hyvinvointia, osallistumista aktiivisuutta tukevat tavat toimia
4. Johtaminen ja päätöksenteko osaamiseen ja tietoon perustuvaa

Palvelu- ja hankintaohjelma

Hyvä ympäristö ja kestävä kaupunkisuunnittelu

1. Kokonaisvaltainen, ennakoiva ja kestävä maankäytön suunnittelu
2. Hallittua kasvua tukeva tonttitarjonta, monipuoliset asumismahdollisuudet ja tarkoituksenmukaiset palveluverkot
3. Ympäristö- ja energiannovaatioiden käyttöönotto ja uuden teknologian hyödyntäminen
4. Luonnon monipuolisuus ja terveellinen elämäntapa

Kestävän kaupunki-kehityksen ohjelma

Tasapainoinen talous ja tuloksellisuuden parantaminen

1. Tulo- ja rahoituspohjan vahvistaminen.
2. Uuden tasapainotus- ja tuloksellisuusohjelman toteuttaminen
3. Investointien ja tulosten vertailu ja parantaminen
4. Tehokas ja kestävä talous

Talouden tasapainotusohjelma

Hyvinvoiva, osaava ja kehityshaluinen henkilöstö

1. Arvostava ja kannustava henkilöstöjohtaminen
2. Haluttu ja koulutus- ja osaamistaloudellinen henkilöstö
3. Osaamisen ja taitojen kehittäminen
4. Yhteisvastuuta ja tuloksellisuutta

Henkilöstöohjelma

- Kestävä elämäntapa+
- Asunto-ohjelma+
- Maankäytön strategiset periaatteet

Talouden tehostamisen ja sopeuttamisen toimenpideohjelma - 2014 tilausbudjettikirjan mukainen 2%:n kasvu

	TP 2011	TP 2012	TB 2013	TB 2014	TB 2015	TB 2016	TB 2017	TB 2018	TB 2019	TB 2020
Asukasluvu	67 270	67 497	67 756	68 014	68 273	68 531	68 790	69 050	69 310	69 310
Veroprosentti	19,00	19,50	19,50	20,25	20,25	20,25	20,25	20,25	20,25	20,25
Toimintatuotot	325 904	322 904	327 171	332 503	339 200	346 000	352 900	363 500	374 400	385 600
Toimintakulut	638 146	650 040	651 689	675 552	689 100	702 900	717 000	738 500	760 700	783 500
TOIMINTAKATE	-312 242	-327 136	-324 518	-343 049	~~-249 900~~	~~-256 900~~	~~-264 100~~	~~-275 000~~	~~-286 300~~	~~-297 900~~
Muutos %	5,0	4,8	-0,8	5,7	2,0	2,0	2,0	3,0	3,0	3,0
Verotulot	225 385	237 372	250 600	267 502	~~276 300~~	~~283 800~~	~~295 200~~	~~305 300~~	~~316 200~~	~~327 300~~
Valtionosuudet	91 820	97 214	90 015	91 350	93 400	95 200	96 600	98 000	99 500	101 000
Rahoitustuotot ja -kulut	-338	3 161	414	864	1 000	1 100	1 300	1 200	1 400	1 400
Korkotuotot	4 525	4 432	4 486	3 547	3 600	3 700	3 800	3 900	4 000	4 100
Muut rahoitustuotot	9 618	11 916	11 672	10 241	10 600	11 000	11 400	11 800	12 200	12 600
Korkokulut	6 095	7 014	5 156	6 427	6 600	7 000	7 300	7 800	8 100	8 500
Muut rahoituskulut	8 386	6 173	10 588	6 497	6 600	6 600	6 600	6 700	6 700	6 800
VUOSIKATE	4 625	10 611	16 511	16 667	20 800	23 200	29 000	29 700	30 800	31 800
Poistot	14 275	14 503	16 086	16 617	17 100	17 700	18 000	18 400	18 800	19 200
Satunnaiset kulut	6 808									
Varausten muutokset netto	4 248	296	136	62						
Ylijäämä/alijäämä	-12 210	-3 596	561	112	3 700	5 500	11 000	11 300	12 000	12 600
Kumulatiivinen ylij/alij.	-16 774	-20 370	-19 809	-19 697	-15 997	-10 497	503	11 803	23 803	36 403
Kumulat. ylij/alij./as	-249	-302	-292	-290	-234	-153	7	171	343	525
Nettoinvestoinnit	51 707	25 597	25 850	27 461	25 476	26 376	25 500	26 000	26 500	27 000
Taseesta										
Lainakanta 1000 euroa	175 551	181 586	199 500	203 000	213 000	216 000	212 500	208 800	204 500	199 700
Lainakanta euroa/as	2 610	2 690	2 944	2 985	3 120	3 152	3 089	3 024	2 951	2 881
Kassavarat 1000 euroa	91 215	84 057	85 000	85 000	85 000	85 000	85 000	85 000	85 000	85 000
Kassavarat euroa/as	1 356	1 245	1 255	1 250	1 245	1 240	1 236	1 231	1 226	1 226

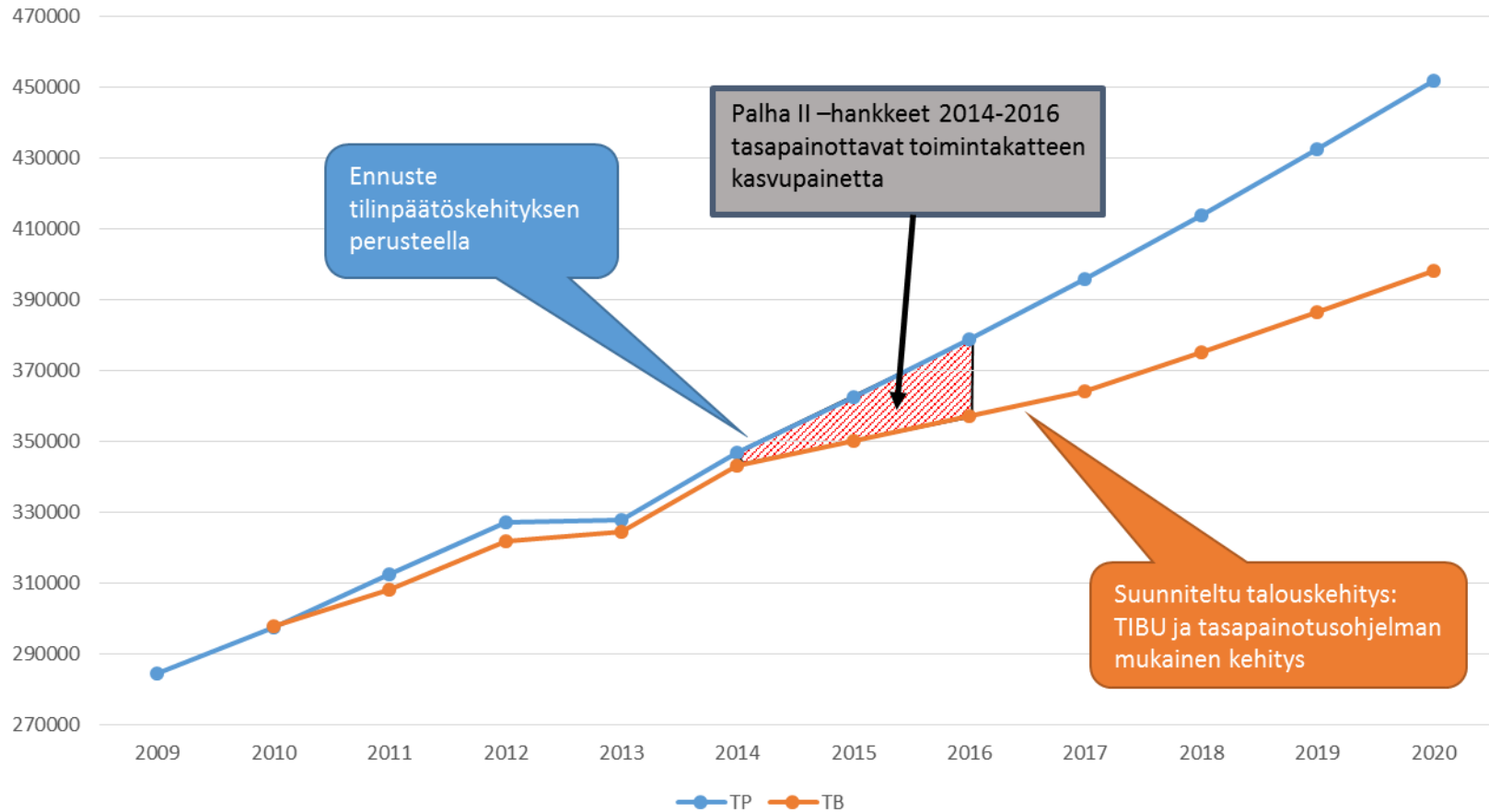
- Toimintatuottoihin on laskettu mukaan myös valmistus omaan käyttöön.

- 2014 toimintatuotoissa on huomioitu valtionosuuskompensaaion (4,2 M€) vähennys. Se nostaa toimintakatteen kasvu.

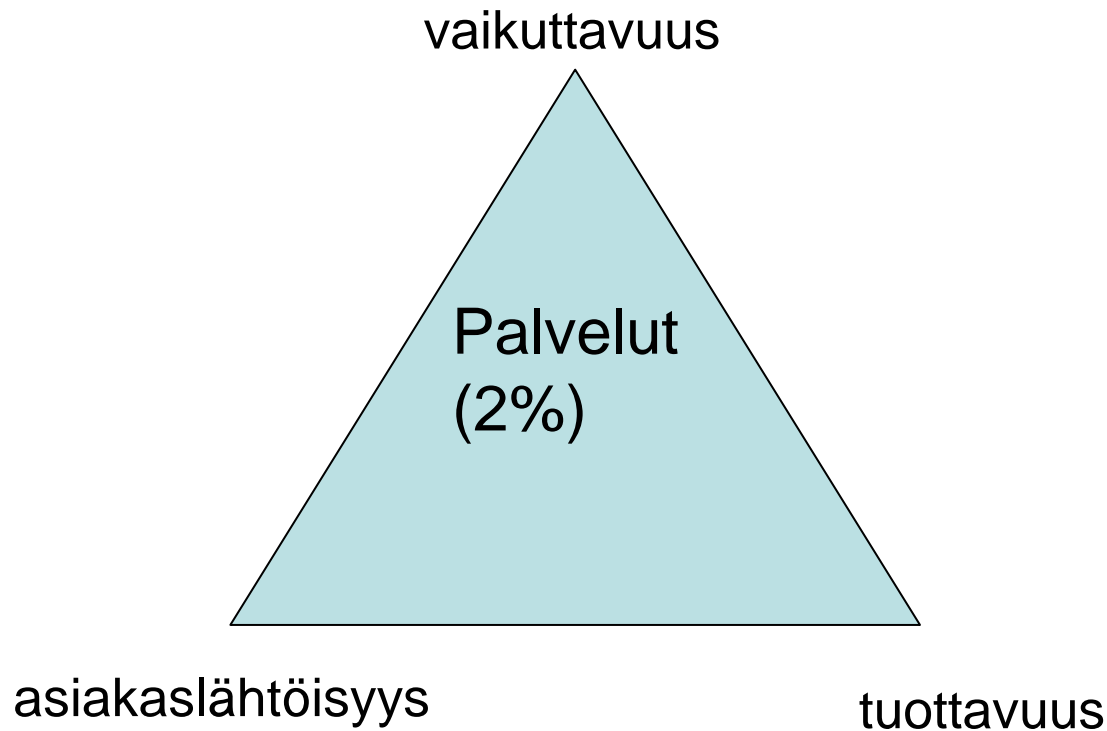
Palha II:n kautta haettava vaikuttavuus toimintakatteeseen

Toimintakateskenaarioita

Hämeenlinnan malli - tavoitteena tasapaino

Palvelu- ja hankintaohjelman päätavoitteena on, että toimintakate kasvaa enintään 2% vuodessa. Tähän tavoitteeseen pyritään palveluiden vaikuttavuuden, asiakaslähtöisyyden ja tuottavuuden kautta.

Käsitteet

Vaikuttavuus

- Vaikuttavuudella tarkoitetaan palvelun pitkän aikavälin vaikutuksia suhteessa panoksiin.

Tuottavuus

- Tuottavuudella tarkoitetaan palvelun lyhyen aikavälin panos-tuotossuhdetta. Tarkastelun mittayksikkönä on korostetusti eurot.

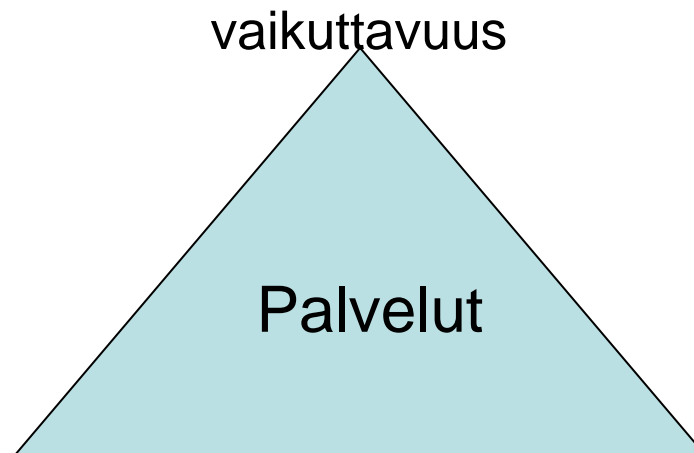
Asiakaslähtöisyys

- Asiakaslähtöisyydellä tarkoitetaan hyvää asiakaskokemusta ja osallisuutta palveluiden kehittämiseen ja tuottamiseen

Vaikuttavuustavoitteet - Hämeenlinnan kaupunki on kestävä organisaatio

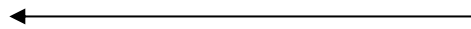
- Tunnistetaan keskeiset **pitkän aikavälin kustannusajurit** esim. syrjäytyminen, työttömyys, kansansairaudet, opintojen keskeyttäminen
- Tunnistetaan keskeiset **pitkän aikavälin positiiviset muutosajurit** esim. osallisuus, ilo, ihmissuhteet, arvostus, luovuus, yrittelijäisyys, erilaisuuden hyväksyminen, positiivinen palaute
- Palveluvalikoimassa ja toiminnan tavoitteissa huomioidaan ennaltaehkäisy ja kokonaisvaikuttavuus asiakkaiden elämänkaaren kannalta
- Elinkaarikustannusajattelun huomiointi investoinneissa
- Kustannusvaikuttavuutta mitataan elinkaari-indeksillä.

Vaikuttavuus - Hämeenlinnan kaupungin toiminta vaikuttaa koko alueen elinvoimaan

Tulot

Menot

vaikuttavuus

Elinvoimaisuusjalanjälki

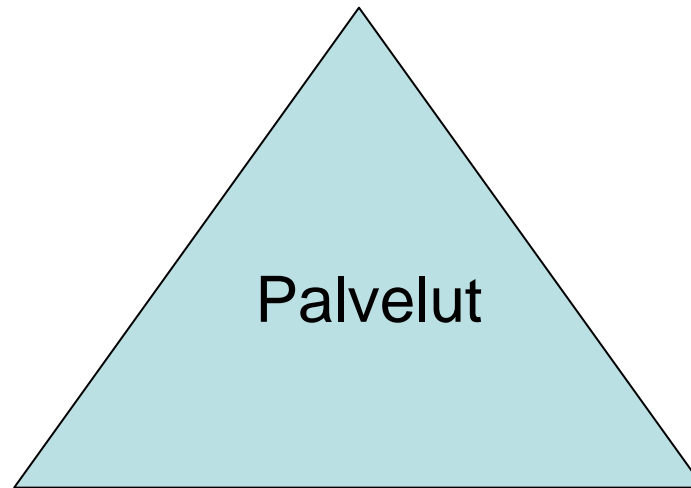
Spin-off -uusi liiketoiminta,
yhtiöittäminen, markkinatilanne
Vero-kickback
Sosiaalinen vaikuttavuus –
(nuorten) työllisyys

Palvelut

Asiakslähtöisyystavoitteet - Hämeenlinna on asukkaittensa yhteisö

- Asiakkaat otetaan kumppaneina mukaan kehittämään palveluja ja määrittelemään palvelutarvetta.
- Asukkaita tuetaan ottamaan entistä enemmän vastuuta omasta hyvinvoinnistaan. Palvelut ovat hyvinvoinnin tuki.
- Tavoitteena on hyvä asiakaskokemus ja organisaation asiakasymmärryksen syventyminen.

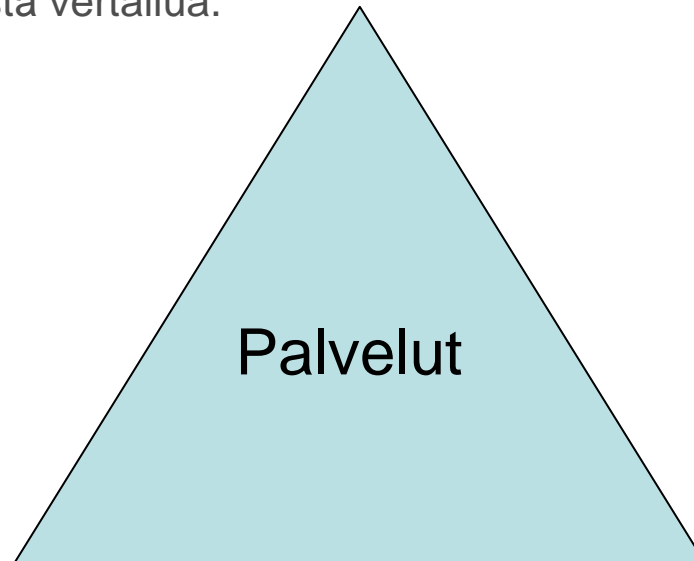

asiakslähtöisyys

Tuottavuustavoitteet - Kaupungin palveluissa oikea hinta ja laatu

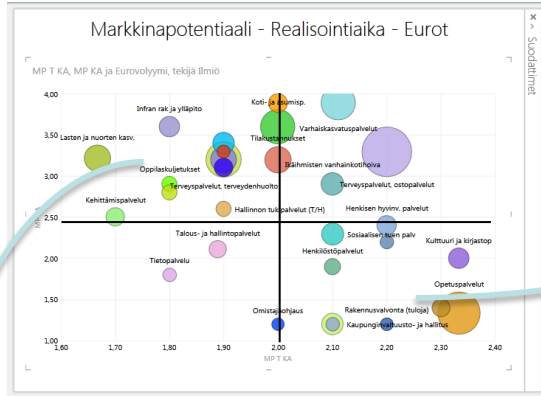
- Tuottavuuden kehittämiseksi asetetaan selkeät, numeraaliset tavoitteet. (Keinoina johtaminen, rakenteet, palveluverkko, tilat, henkilöstön osaaminen ja hyvinvointi, hankinnat, innovaatiot)
- Kannustetaan henkilöstöä kehittämään arjen valinnoilla tuottavuutta. Jatketaan uudistuksia yhdessä henkilöstön kanssa. Tuottavuuden kasvusta palkitaan.
- Päätökset ja johtaminen perustuvat analysoituun tietoon ja kustannusten laskentaan.
- Tuottavuuden kehittämisessä hyödynnetään markkinoita ja monituottajamallia sekä kuntien keskinäistä vertailua.

tuottavuus

Palveluanalyysit

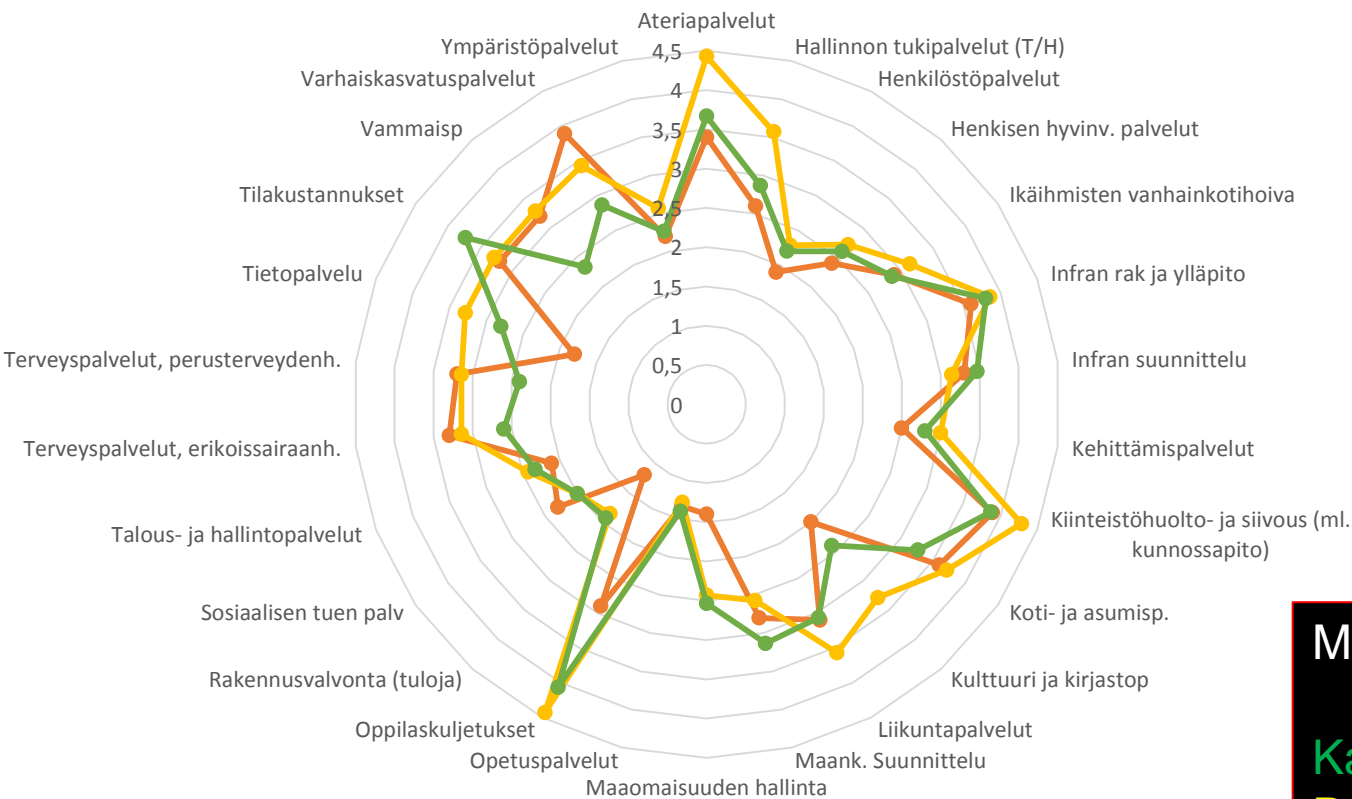

Oman toiminnan
fokus tuotannossa

Ennallaan

Monituottajuus

Markkinapotentiaali

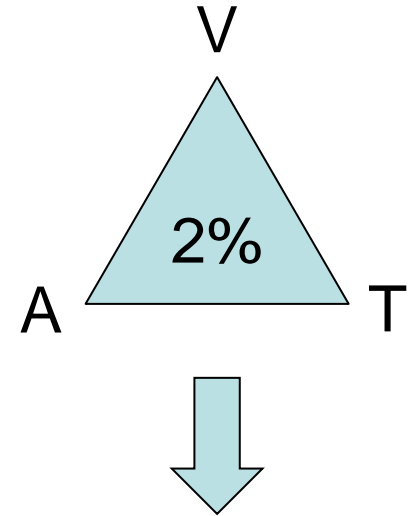
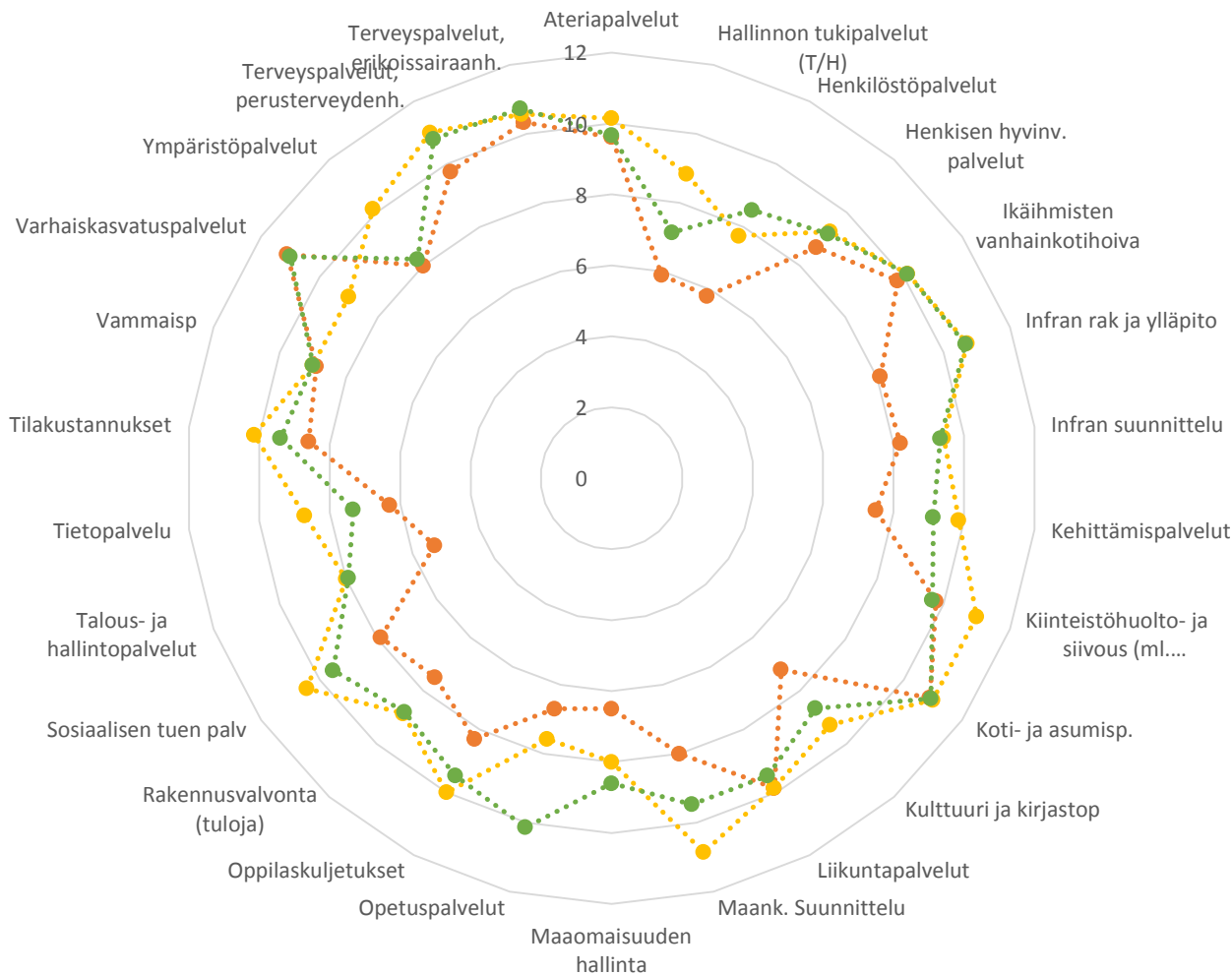

Markkinapotentiaali

**Kaupunginhallitus vs.
Palvelutuotannon jory vs.
Kaupungin johtoryhmä**

Kehittämispotentiaali (vaikuttavuus+asiakaslähtöisyys+tuottavuus)

Kehittämispotentiaali
 Kaupunginhallitus vs.
 Palvelutuotannon jory vs.
 Kaupunginjohtoryhmä

Hankkeet 2014-2016

PALHA II –hankkeiden toteuttaminen

---

1. Jokaiselle hankkeelle laaditaan hankesuunnitelma, jossa kuvataan nykytila, tavoitetila, toimenpiteet, aikataulu, euromääräinen tavoite ja vastuuhenkilö
2. Valmistelun jälkeen hankkeen toteuttamisesta tehdään erillinen päätös hallintosäännön mukaisella tavalla. Toteutustapa voi olla asiasta riippuen esimerkiksi selvitys tai päätös toiminnan kehittämisestä.
3. Hankkeiden edistymisestä raportoidaan kaksi kertaa vuodessa valtuustolle.

Terveyden ja toimintakyvyn edistämisen palvelut

Vaikuttavuus:

1. Seudun ja maakunnan uuden sosiaali- ja terveydenhuollon rakenteen valmistelu
2. Avosairaanhoido 2.0. – Perusterveydenhuollon Kanava-mallin jatkaminen
3. Työllisyyden edistäminen mm. lisäämällä aktivointiastetta ja kuntouttavaa työtoimintaa omassa tuotannossa

Tuottavuus:

4. Osana sosiaali- ja terveydenhuollon uudistamista arvioidaan hoidon oikea porrastus ja erikoissairaanhoidosta saatavat tuottavuushyödyt
5. Selvitys yhteistyömahdollisuuksista tukipalveluissa sairaanhoitopiirin kanssa
6. Selvitys markkinapotentiaalin hyödyntämisestä perusterveydenhuollossa

Tasapainotustavoite 2014-2016: 1,5 M€

Ikäihmisten palvelut

Vaikuttavuus:

7. Omaishoidon tuen kehittäminen, intervallihoidon ja kotihoidon oikea kohdentaminen
8. Ikäihmisten palvelujen tarkoituksenmukainen palvelurakenne - ympärivuorokautisen hoivan vähentäminen, alueellisten mallien käyttöönotto, dementiahoivan kehittäminen

Tuottavuus:

9. Kehitetään monituottajamallia ja selvitetään palvelusetelin käyttöönottomahdollisuus
10. Jatketaan kotihoidon tuottavuuden kehittämistä mm. ottamalla käyttöön mobiileja työvälineitä ja tehostamalla työajan käyttöä
11. Vahvistetaan kuntouttavaa työtettä hoidossa ja hoivassa

Asiakaslähtöisyys:

12. Ikäihmisten ja heidän omaistensa vaikutusmahdollisuuksien lisääminen hoitoketjussa

Tasapainotustavoite 2014-2016: 1,2 M€

Lasten ja nuorten palvelut

Vaikuttavuus:

13. Opetuksen ja varhaiskasvatuksen palveluverkkosuunnittelu
14. Palvelujen ohjaaminen korjaavista ennaltaehkäiseviin: nuorisotakuun vahvistaminen, lapsiystävällinen kaupunki –ajattelun konkretisointi, lastensuojelun avopalvelujen kehittäminen, uuden lasten ja nuorten palvelualueen mahdollisuuksien hyödyntäminen (mm. asiakasprosessimallit)

Tuottavuus:

15. Nostetaan opetuksen ja varhaiskasvatuksen tilojen käyttöastetta, selvitetään vuoroluvun tai limiluvun käyttöönotto
16. Käynnistetään kokeilu palvelusetelin käyttöönotosta varhaiskasvatuspalveluissa
17. Otetaan luovasti käyttöön uusia oppimis- ja palveluympäristöjä

Asiakaslähtöisyys:

18. Käynnistetään perusopetuksen kehittämishanke uuden opetussuunnitelman valmistelun yhteydessä
19. Kehitetään palvelutarjontaa asiakaslähtöisesti mm. räätälöimällä palveluja käyttäjien tarpeiden mukaan ja lisäämällä sähköisiä palveluja ja itsepalveluja

Tasapainotustavoite 2014-2016: 1 M€

Elämänlaadun palvelut

Vaikuttavuus:

- 20. Jatkotarkastelu Verkatehtaan alueen yhteistyömallista
- 21. Jatkotarkastelu Linnanniemen alueen yhteistyömallista
- 22. Ahveniston alueen mahdollisuuksien hyödyntäminen

Tuottavuus:

- 23. Kirjastoverkkoa tarkastellaan ja määritellään kiinteiden kirjastopisteiden lukumäärä, kehitetään seudullista kirjastotointa yhdessä Hattulan ja Janakkalan kanssa
- 24. Selvitetään Vanajaveden opiston hallinnollista uudelleenjärjestelyä

Tasapainotustavoite 2014-2016: 0,5 M€

Maankäytön, ympäristön ja yhdyskuntarakenteen palvelut

Vaikuttavuus:

25. Selvitys kumppanuusmallien käyttöönotosta infran rakentamisessa

Tuottavuus:

26. Hyödynnetään markkinapotentiaalia yhdyskuntarakentamisessa

27. Selvitys henkilökuljetusten koordinoinnista kaupungin sisällä sekä kuntien ja Kelan kanssa (joukkoliikenne, koulukuljetukset, vammaiskuljetukset)

Tasapainotustavoite 2014-2016: 1 M€

Henkilöstöresurssit ja esimiestyö

28. Henkilöstötuloksellisuuden kehittäminen

- Työkyvyttömyyskustannusten vähentäminen
- Työajan käytön tehostaminen
- Työyhteisöjen hyvän sosiaalisen pääoman varmistaminen
- Henkilöstön määrän, rakenteen ja osaamisen optimointi
- Osatyökykyisten tuen ja työkiertomahdollisuuksien arviointi

Tasapainotustavoite 2014-2016: 3 M€

Hankinnat

29. Hankintatoimen kehittäminen

- Valmistellaan palvelu- ja tavarahankintojen strategiset linjaukset sisältäen mm. seuraavat teemat: paikallisuus, laatu, ekologiset ja sosiaaliset kriteerit hankinnoissa
- Selvitys varastoinnista
- Kilpailutusosaamisen vahvistaminen
- Innovatiivisten hankintamenettelyjen käyttöönotto (vaikuttavuuden ja tuloksen ostaminen)
- Kehitetään Kehittämiskeskuksen roolia osana kaupungin hankintaprosessia (mm. hankintaklinikat)
- Ostoprosessien kehittäminen

Tasapainotustavoite 2014-2016: 1,5 M€

Tilat ja rakennusinvestoinnit

30. Selvitys kumppanuusmalleista investoinneissa

31. Arvioidaan uudis- ja saneerausrakentamisen mitoitusta ja laatu/kustannukset, tilojen suunnittelussa huomioidaan elinkaarenaikainen muuntojousto

32. Parannetaan maankäytön ja palveluverkon (lähipalvelut ja tilat) yhteissuunnittelua, huomioidaan suunnittelussa kuntakeskusten elinvoiman kehittäminen ja mahdollisuudet ottaa tyhjiä tiloja käyttöön

33. Tilojen käytön tehostaminen

- Hallinto- ja palvelutilojen käytön tiivistäminen ja tilojen monikäyttöisyys
- Ulkoisten vuokratilojen vähentäminen
- Tyhjien tilojen jalostaminen ja myynti
- Palvelujen käytössä olevien tilojen tiivistäminen
- Kiinteistöjen kunnossapito ja sisäilmaongelmien hallinta

Tasapainotustavoite 2014-2016: 2 M€

Strateginen johtaminen

34. Konserniyhtiöiden kehittäminen

- Selvitetään yhtiöiltä ostettavien palvelujen oikea hinta ja laatu
- Arvioidaan strategisten yhtiöiden tulevaisuus: viedäänkö markkinoille, kotiutetaanko omaksi toiminnaksi, asiakaskunnan laajentaminen omistamisen kautta (in-house)
- Omistajapolitiikan, konserniohjauksen ja palvelusopimusten kehittäminen

35. Kaupungin johtamisjärjestelmän kehittäminen mm. liikelaitosten asema, sopimusohjaus, organisaatioiden ohentaminen, yleinen säästäväisyys kuluihin

36. Yhteispalvelun ja asiakaspalvelun kehittäminen Kastellissa

37. Selvitys palvelualoitteen käyttöönotosta

Tasapainotustavoite 2014-2016: 6 M€

Tasapainotusesitys palvelu- ja hankintaohjelman kautta 2014-2016/€

Tetola + Ikla	2,7 M
Lanula + Elala	1,5 M
Yhla	1 M
Henkilöstöresurssit ja esimiestyö	3 M
Hankinnat	1,5 M
Tilat	2 M
Strateginen johtaminen	6 M
Tasapainotustavoite Palhan II:n kautta	17,7 M

